

2,3555/1.

Utraciło moc obowiązującą

POM poz. 2,3533/2 (635)

(Dz. Urz. GUM z d. 14.XI.28 № 3 poz. 7)

**Rozporządzenie Dyrektora Głównego Urzędu Miar
o dopuszczeniu do legalizacji przyrządów do odmierzania benzyny
typu *RP T D5*, wytwarzanych przez Górnośląskie Towarzystwo Prze-
mysłowe Sp. z ogr. odp. dawniej Towarzystwo dla Przemysłu Rol-
nego w Warszawie, znak fabr. „Meta”.**

Na podstawie art. 11, 12 i 16 dekretu o miarach z dnia 8 lutego 1919 r. (Dz. P. P. P. poz. 211 i Dz. U. R. P. r. 1928 № 72 poz. 661), § 19 Ustawy Rzeszy Niemieckiej o miarach (Mass- u. Gewichtsordnung) z dnia 30 maja 1908 r. (R. G. Bl. str. 349) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 lutego 1923 r. (Dz. U. R. P. poz. 166) zarządzam co następuje:

Przepisy ogólne.

§ 1.

Dopuszcza się do legalizacji przyrządy do odmierzania benzyny typu poniżej opisanego, wytwarzane przez Górnośląskie Towarzystwo Przemysłowe Sp. z ogr. odp. dawniej Towarzystwo dla Przemysłu Rolnego w Warszawie, znak fabr. „Meta”. Przyrządy te powinny być zaopatrzone w znak typu *RP T D5*.

§ 2.

Przyrządy te powinny odpowiadać postanowieniom przepisów o warunkach legalizowania złożonych przyrządów do odmierzania płynów (POM poz. 2,35).

Zakres stosowania.

§ 3.

Przyrządy te dozwala się stosować do odmierzania olejów mineralnych, w szczególności benzyny dla samochodów.

Opis konstrukcji i działania.

§ 4.

Rys. 1 ÷ 6 przedstawiają konstrukcję przyrządu.

Przyrząd (rys. 1 i 2) składa się z dwóch szklanych pojemników (1), każdy o objętości 5 l, połączonych ze sobą u dołu wspólną oprawą (2), zawierającą czteroprzelotowy kurek (3). W skrajnym położeniu kurka, wskazanem na rys. 1 ÷ 3, napełnia się prawy pojemnik, a jednocześnie opróżnia się lewy, w położeniu zaś przeciwnym — odwrotnie.

Płyn dopływa do pojemnika z pompy przez filtr rurą (4). Pojemnik jest prawidłowo napełniony, gdy płyn zapełni pojemnik aż do kresy, naciętej na górnej jego szyjce. Po osiągnięciu tego poziomu, nadmiar płynu przelewa się przez otworki (5) w rurze przelewowej (6) i drogą, wskazaną przez strzałkę (a), wraca do zbiornika.

Przepisy obowiązujące w miernictwie.

Czasopismo wydawane przez Główny Urząd Miar.

Warszawa, dnia 19 listopada 1928 r.

Układać w porządku wielkości liczb tytułowych.

Cena 30 groszy.

№ 430.

Płyn odpływa do naczynia kupującego przez krótkie kolanko (9), do którego przykręcony jest wąż.

U góry każdy z pojemników oddzielnie ujęty jest oprawą (10), nakręconą na rurę przelewową. W oprawę zaś jest wkręcona rurka (11) u góry otwarta, przez którą ciśnienie atmosferyczne ma dostęp do wnętrza pojemników.

W celu dokładniejszego wywzorcowania przestrzeni mierniczej, na rurę są nasunięte krażki aluminiowe (12) odpowiedniej wysokości.

Połączenie rury dopływowej (4) i przelewowych (7) z oprawą pojemników jest wykonane zapomocą stożkowych nasadek, dociśniętych nakrętkami (27).

Na rurze dopływowej umieszczony jest samoczynny wentyl zwrotny (28), zapobiegający powrotowi odmierzonej porcji płynu do zbiornika.

§ 5.

Kurek jest uruchomiany dźwignią (13), zakończoną rękojeścią (14). Z dźwignią (13) są sprzężone dwa liczydła: cząstkowe (15) i sumujące (18). Obszar mierniczy pierwszego z nich wynosi 50 l. Sposób uruchomienia liczydeł wyjaśniają rys. 2, 5 i 6. Na końcu dźwigni (13) umieszczony jest segment stożkowego koła zębatego (19), sprzężonego z odpowiednim segmentem, osadzonym na poziomej osi, na której jest też umieszczona tarczka mimośrodowa (20); za każdorazowym pokręceniem rękojeści (14) z jednego skrajnego położenia w drugie tarczka ta obraca się o pewien kąt, naciskając na dźwignię (21), co powoduje, że połączone z nią ramię (22) opuszcza się i obraca kółko zębate (23) o $\frac{1}{10}$ obrotu. Ruch ten przenosi się na parę sprzężonych kół stożkowych (24) (o przekładni 1 : 1), z których jedno osadzone jest na wspólnej osi ze wskazówką. Za każdym przesunięciem rękojeści kurka z jednego skrajnego położenia w drugie, wskazówka wykonywa więc $\frac{1}{10}$ pełnego obrotu, co odpowiada zmianie wskazania liczydła o 5 l. Z drugiej strony kółko (23) powoduje obrót kręgów cyfrowych liczydła sumującego (18).

Wraz z obrotem wskazówki obraca się segment zębaty (25) (rys. 6), do którego jest przymocowana sprężyna (26). Przy obrocie tym ulega ona naciągnięciu. Na powrotny ruch wskazówki, pomimo nacisku tej sprężyny, nie pozwala odpowiednia zapadka, działająca na kółko (23). Gdy naciśniemy przycisk (27), wówczas dźwignia (28), zakończona u dołu widelkami, powoduje, iż sprzężenie kół stożkowych (24) ustaje. Tem samym zapadka, nie pozwalająca na ruch wsteczny wskazówki, przestaje działać na oś, sprężyna (26) rozpręża się i wskazówka wraca do położenia zerowego. Na dalszy obrót wsteczny nie pozwala odpowiednia zapadka (29).

Wskazówka znajduje się pod szybką szklaną, tak iż obrót jej bezpośrednio ręką jest uniemożliwiony.

Do regulacji dociśnięcia korpusu kurka do jego gniazda służy śruba, umieszczona w pokrywie kurka.

Do obsady gniazda kurka jest przymocowany segment zębaty (30), sprzężony z zapadką (31), obracającą się wraz z kurkiem. Z chwilą, gdy kurek zostaje wyprowadzony ze skrajnego położenia, zapadka ta uniemożliwia cofnięcie rękojeści (14). Cofnięcie to staje się możliwe dopiero wtedy, gdy rękojeść znajdzie się w pobliżu przeciwnego skrajnego położenia; zapadka zostaje wtedy zwolniona i doprowadzona do środkowego położenia sprężyną (32). Zarówno segment jak i zapadka są wykonane ze stali hartowanej. Liczydła zostają uruchomione dopiero w chwili, gdy cofnięcie rękojeści nie jest już możliwe.

§ 6.

Przyrząd może być instalowany na kolumnie w połączeniu ze stałym zbiornikiem podziemnym, albo też wraz ze zbiornikiem może być umieszczony na wózku.

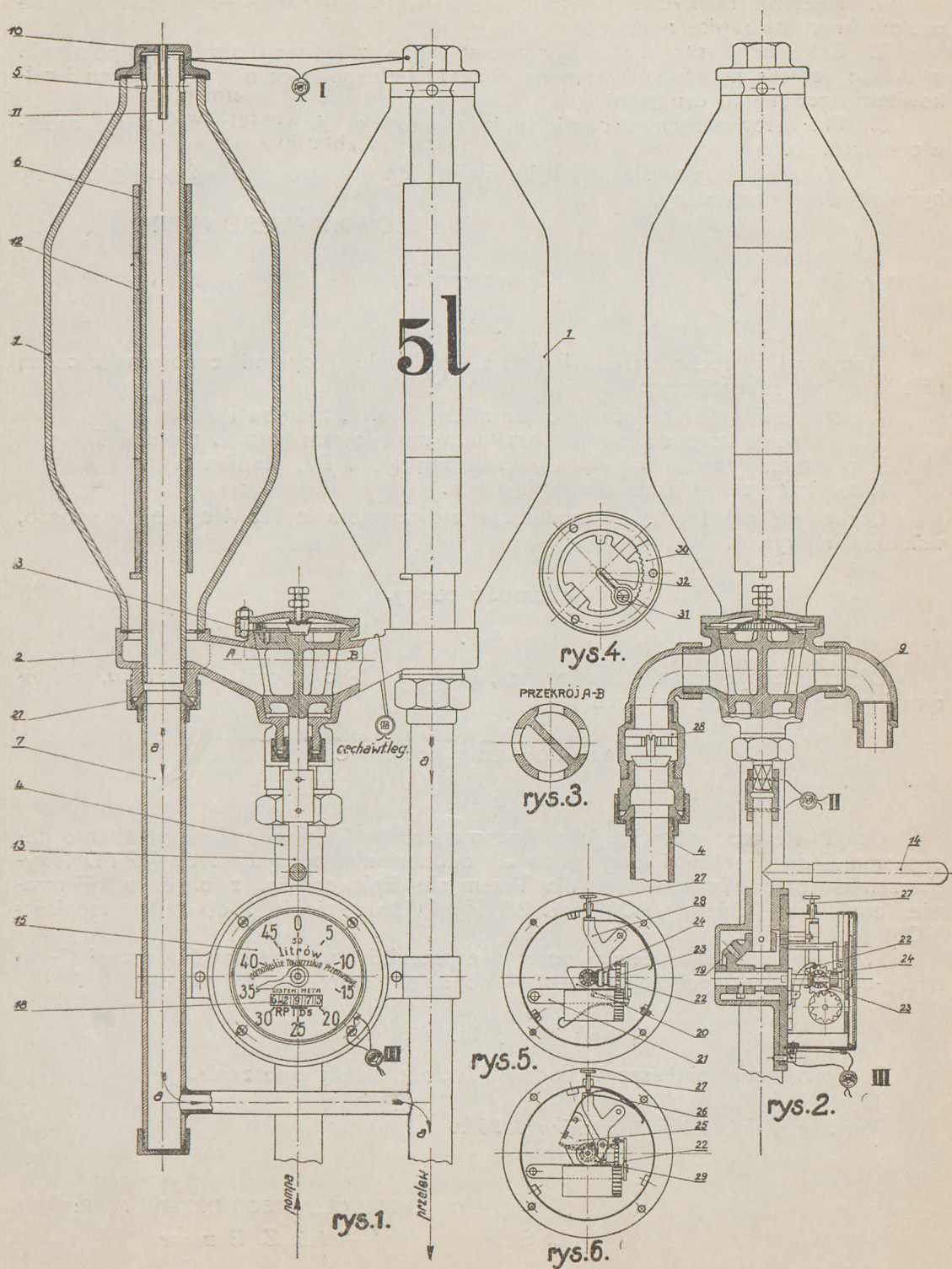
Pojemniki mogą być osłonięte siatką ochronną, która jednakże nie powinna przeszkadzać obserwacji całkowitego napełnienia i opróżnienia pojemników. Również i metalowa osłona środkowej części przyrządu nie powinna przeszkadzać obserwacji liczydeł.

Oznaczenia.

§ 7.

Każdy pojemnik powinien być zaopatrzony w oznaczenie „5 l”. Tarcza liczydła powinna zawierać oznaczenia, wykonane zgodnie z rys. 1. Do oznaczenia

jednostki pojemności może być jednak użyta majuskuła zamiast minuskuły, jak na rysunku. Ponadto na przyrządzie powinna być umieszczona firma wytwórcy i znak fabr. „Meta”.

Prócz tego na każdym przyrządzie powinna być umieszczona w widocznym miejscu tabliczka z następującym wyraźnym napisem:

„Baczność!

Kupujący otrzyma dokładną miarę tylko w razie przestrzegania następujących wskazówek:

1. Naczynie miernicze przyrządu jest prawidłowo napełnione, gdy płyn osiągnie poziom kresy na szyjce naczynia.
2. Rękojeść kurka może być przestawiona z jednego skrajnego położenia w drugie dopiero po prawidłowym napełnieniu jednego naczynia mierniczego i całkowitem opróżnieniu drugiego.
3. Przed rozpoczęciem odmierzania wskazówka liczydła powinna być nastawiona na zero.
4. Płyn, znajdujący się w wężu, należy do kupującego, wąż powinien więc być dokładnie opróżniony.

GŁÓWNY URZĄD MIAR”.

Cechowanie.**§ 8.**

Plombami z cechą urzędu i roczną, względnie kroplami cynowymi z cechą urzędu należy zabezpieczyć:

1. połączenie górnych opraw pojemników (rys. 1, plomba I),
2. połączenie korpusu kurka z drążkiem napędowym (rys. 2, plomba II),
3. połączenie tarczy liczydła z jego osłoną (rys 1 i 2, plomba III),
4. tabliczkę z instrukcją dla kupujących.

Cechę wtórnej legalizacji umieszcza się na plombie, zawieszonej w sposób, wskazany na rys. 1.

Ważność cechy.**§ 9.**

Okres ważności cechy trwa lat trzy, licząc od 1-go stycznia tego roku, w którym legalizacja została dokonana.

Postanowienia końcowe.**§ 10.**

Uchyla się moc obowiązującą Rozporządzenia Głównego Urzędu Miar o dopuszczeniu do legalizacji przyrządów do odmierzania benzyny typu RPTD5, wytwarzanych przez Towarzystwo dla Przemysłu Rolnego Sp. z o. o. w Warszawie, znak fabr. „Meta” (POM poz. 2,3555) i Uzupełnienie I do tych przepisów (POM poz. 2,3555/0,1).

Przyrządy, zalegalizowane na podstawie przepisów, wymienionych w ustępie 1-ym nin. §-u, są godne legalizacji następcej do dnia 1 stycznia 1940 r.

§ 11.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 22 października 1928 r.

DYREKTOR GŁÓWNEGO URZĘDU MIAR:

L. S.

(—) inż. Z. Rauszer

GUM № 28. I. 1847. 1.